

Suomen avoimien tietojärjestelmien keskus – COSS ry

Lausunto JulkICT strategiaehdotuksesta 17.10.2012

COSS ry pitää valtiovarainministeriön ehdotusta JulkICT -strategiaksi hyvin onnistuneena linjauksena julkisen ICT:n tarpeisiin. Asiakirjan määrittelemät lähentymistavat ja tuotantomenetelmät julkisten tietojärjestelmien rakentamiseen ovat pääosin sellaiset, joita yhdistyksemme pitää arvokkaana ja tavoiteltavana. ICT -ammattilaisille nämä menetelmät ovat kohtalaisen selkeät, vaikkei niitä asiakirjassa selkeästi nimetäkään. Asiakirjan tulisi mielestämme sisältää täsmällisempää ohjeistusta tavoitteiden saavuttamiseksi.

Julkishallinnon omiin tarpeisiinsa teettämät ohjelmistot ja ohjelmistokomponentit tulisi lähtökohtaisesti aina tuottaa sellaisen ohjelmistolisenssin alaisuudessa, että tilaajalla on oikeus halunsa ja tarpeidensa mukaan muokata, kehittää ja jakaa tuotetta joko itse tai kolmannen osapuolen tekemänä. Tämä saavutetaan yksinkertaisimmin ohjeistamalla ja kannustamalla sopivien avoimen lähdekoodin lisenssien käyttöön. Näillä periaatteilla kannustetaan ekosysteemien aitoa syntymistä ja avointa, tietotaitoon perustuvaa kilpailua.

Julkishallinnon tietojärjestelmien integroitavuus saavutetaan parhaiten avoimien, dokumentoitujen rajapintojen käyttöä edellyttämällä. Nykytilanteessa sangen moni tietojärjestelmäintegraatio on mahdollinen vain ja ainoastaan järjestelmän alkuperäisen toimittajan ja oikeuksien haltijan myötävaikutuksella. Julkishallinnon ICT- henkilöstön koulutuksessa avoimen lähdekoodin, avoimien rajapintojen, avoimien standardien ja avoimen tiedon yhteistoiminnan syvälinen ymmärtäminen tulisi ottaa yhdeksi keskeiseksi koulutussisällöksi.

COSS ry edustaa n. 110 suomalaista avoimen lähdekoodin menetelmiä omassa tuotannossaan hyödyntävää yritystä. Luomalla julkishallintoon toimintaympäristö, joka kykenee käyttämään maassamme olevaa ammattitaitoista ja toimivaa ekosysteemiä osana julkishallinnon palvelutuotantoa saavutetaan strategiaehdotuksen tavoitteita erinomaisesti.

Sekä EU:n ohjaus ja maamme hallitusohjelmat kannustavat edellä mainittujen asioiden edistämiseen. Tämän vuoksi niille tulisi strategiaan kirjoittaa yhtä selkeä ohjaus kuin avoimelle tiedolle ja yhteiselle tuotantokeskukselle on nyt tehty.

Sisällön muutoksen osalta tuemme FSFE:n Suomen toiminnanjohtajan Otto Kekäläisen otakantaa.fi -sivustolla esittämiä muutoksia strategiatekstiin, koska ne sellaisenaan tukevat COSS ry:n näkemystä.

Lainaus Kekäläisen lausunnosta:

osiossa "3.1 Palveluinnovaatioiden ekosysteemit" kolmannessa kappaleessa lauseen "Ekosysteemejä tuetaan muuttamalla asteittain rahoitusmalleja menettelyä tukevaksi." jälkeen pyydetäisiin lisäystä:

"Kun julkisin varoin ostetaan ohjelmointityötä, tulee sopimusehdoissa varmistaa tilaajalle riittävän laajat käyttöoikeudet, että ohjelmiston jatkokehitys on mahdollista myös kolmannen osapuolen kanssa, eikä toimittajariippuvuutta synny kehitystyötä ostettaessa. Lähtökohtaisesti julkisin varoin teetetyt ohjelmistot ja niiden komponentit tulee julkaista avoimen lähdekoodin lisenssillä, mutta siitä voidaan poikeata mikäli on perusteltu syy."

Yhteentoimivuuden edistämiseksi voisi ottaa mukaan myös avoimet standardit, eli oli tilattu ohjelma avointa lähdekoodia tai ei, ei toimittaja saa pitää dataa panttivankina vaan pitää tarjota avoimia rajapintoja. Esimerkkiä voisi ottaa vaikka Englannista:
<http://www.cabinetoffice.gov.uk/sites/default/files/resources/Open-Standards-Principles-FINAL.pdf>

Samaisessa Englannin esimerkissä on myös muistettu, että uusia järjestelmiä hankittaessa pitää huomioida koko elinkaari, mukaan lukien mahdolliset "exit costs" eli irtautumiskustannukset kun järjestelmän käyttö joskus lopetetaan. Nykyisellään aivan liian usein toimittajat rakentavat asiakkailleen riippuvuuksia, ja asiakas estää kilpailun sysäämällä migraatiokustannukset seuraavalle toimittajalle, eikä edelliselle, joka kustannukset oikeasti aiheutti.

Näillä lisäyksillä sekä huomioimalla avoimuuden periaatteet koulutuskokonaisuuksia suunniteltaessa on strategialuonnos mielestämme hyvä.

Tampereella 15.11.2012

Suomen avoimien tietojärjestelmien keskus – COSS ry

Jukka Hornborg
Hallituksen puheenjohtaja

Ilkka Lehtinen
Toiminnanjohtaja